

Nijja oblačilnih delavcev izvojevala ugodno pogodbo

Delovnik po novi pogodbi je 36 ur v tednu in otroško delo je odpravljeno. Nova pogodba vključuje vse ono, kar je prej nudil pravilnik NRA in še veliko več. Pogodba, ki se smatra za veliko zmago predsednika oblačilne unije Hillmana, direktno krije 30,000 delavcev v New Yorku in indirektno 125,000 delavcev v drugih krajih.

New York. — Nov pravilnik, ki ne more nobeno sodišče razglasiti za neustavne, je te dni v veljavo v industrijskih obklo, ko sta unija United Clothing Workers in delodajalci podpisali pogodbo, ki ne vsebuje samo standarda razvejanja zakona obnove, temveč tudi boljšega.

Odgovor se smatra za veliko zmago Sidneyja Hillmana, predsednika unije oblačilnih delavcev, ki je vodil pogajanja z organizacijo delodajalcev. Nad 30 delavcev v New Yorku je pogodba direktno in na 125,000 v drugih krajih Amerike bo imelo od nje koristi.

Nova pogodba bo v veljavi do junija 1. 1937 in vključuje prenovljeno mezo in delovnih pogojev razvejanja delavca ter odpravlja otroško delo v oblačilni industriji. Delovnik je 36 ur in pogodba določa, da ne sme delavec delati več ko osem ur na dan.

Unija pravi, da je naperjena za podjetnikom, ki bi skušali premestiti tovarne v drugi del. Vsa, ki bi se hotel umakati v newyorške okrožja v drugo mesto, kjer prevladujejo meze in dolg delovnik, se morali držati določb dogovora. Oddajanje naročil, ki bi delavci izvrševali doma, je prepovedano.

Podpis pogodbe so prisostvovali glavni zastopniki organizacij delavstva in delodajalcev. Unija se smatra za velik uspeh oblačilnih delavcev. V dolgi preteklosti je pred sprejetjem nove pogodbe meze v oblačilni industriji padle na zelo nizko točko. Mnogi delavci so imeli tri do pet centov na ur in otroško delo je cvetelo. V katerih podjetjih so bili uporabljeni izključno dečki in deklice, ki so morali garati deset do petdeset ur na dan.

Velika grupa podjetnikov je bila vrtnet starih razmer in bila najbrž uspeša, ako se ne bi unija pod Hillmanovim vodstvom vrnila na vse energije, da organizira vse delavce v oblačilni industriji, ki bi bila uspešna.

Reližni delavci v Kansasu

Kansas City, Kans. — Okrog 6000 reližnih delavcev je 6. t. m. prišlo na tukajšnje okrajno sodišče v protestnih demonstracijah proti znižanju meze za religiozno delo. Velika policijska reža je prišla na lice mesta. Reližni delavci so bili mirni in pogovor ni bilo. Okrajni sodnik je takoj sklical izredno sejo, da se posvetujejo o zahtevah delavcev.

Oklica splošne stavke

Philadelphia, Pa. — Predlog Ameriške federacije nogavičarjev, da delavci oklice splošno stavko 1. septembra, da tako izrazijo svoj odpor proti znižanju delovnega telesa, je bil poražen na organizacije, ki se ukvarja v tem mestu. Delavci predloga je trajala devet dni.

Reližni delavci zastavkali v N. Y.

General Johnson odklonil pogajanja

New York, 7. avg. — Stavka izurjenih delavcev pri reližnih projektih v newyorškem distriktu je večer zavzela večji obseg, ko je veliko število zidarjev, ometačev in drugih delavcev pustilo delo, da tako protestirajo proti "zaščitni mesečni mezi" \$93.50, ki jo je določila administracija reližnih del.

Sinoči se je doznalo, da bodo imeli reprezentanti 36 gradbenih unij danes posebni sestanek, na katerem bodo razpravljali o oklicu splošne stavke pri reližnih projektih.

General Hugh S. Johnson, direktor reližnih del v New Yorku, je v razgovoru z reporterji dejal, da situacija ni tako resna kakor jo nekateri prikazujejo in da je le neznatno število delavcev zastavkalo. Insistiral je, da bo mezna lestevica, katero je določil predsednik Roosevelt, ostala. On ne bo upošteval zahtev glede plačevanja "običajne meze" delavcem pri reližnih delih in iz tega razloga se tudi ne bo pogajal z delavskimi voditelji.

Delavska ustaja na Kreti končana

Atene, Grška, 7. avg. — Mednarodni povišek 15% je potolažil 4000 stavkarjev v Kandiji na Kreti in delavci so se večer vrnili na delo. Izbruh stavke je bil spremljan s krvavimi izgredi na ulicah, pri katerih je bilo šest oseb ubitih in 51 ranjenih.

V ječi je bila vročina in jetniki so bili izpuščeni

Atlanta, Ga. — V tukajšnji mestni stokadi (zaporni prostor) za manjše zločince je bilo te dni neznožno vroče. Jetniki, 33 po številu, so se pritožili županu. Župan je malo pomislil in potem pardoniral vse jetnike.

Eksekutiva ADF proti afriški vojni

Apel na Roosevelta, naj prepreči vojno

Atlantic City, N. J. — Eksekutiva Ameriške delavske federacije je v tork na svoji redni seji strogo ožigosala priprave za italijansko-abezinsko vojno v vzhodni Afriki in naložila predsedniku Williamu Greenu, naj apelira na predsednika Roosevelta, da prepreči to vojno, če more.

"Na podlagi vseh faktov in informacij, ki jih imamo, ne vidimo najmanjšega upravičenega vzroka, da bi Italija morala napasti in invadirati Abesinijo", se glasi resolucija eksekutive ADF. "Eksekutiva bo apelirala na vlado Združenih držav, naj porabi ves svoj diplomatični vpliv za preprečitev te vojne, iz katere se lahko razpredejo zelo nevarne mednarodne komplikacije in postavijo ves svetovni mir na kocko".

Otroci stradajo v New Yorku

New York. — Vsak četrty otrok v Manhattanu strada, se glasi poročilo, ki ga je podala dr. Adela J. Smith, pomožna upraviteljica mestnega zdravstvenega departmanta, ki je proučevala bedo školskih otrok v družinah brezposelnih delavcev. Njeno poročilo je povzročilo veliko senzacijo.

Domače vesti

Vlak ubil rojaka

Cleveland. — Zadnjo nedeljo zvečer se je Jos. Kocjančič pešal v avtu z dvema tovarišema, ki nista bila Slovenca, z nekega piknika, ko se je avto ustavil sredi proge Erie železnice, v tistem momentu je pa pridrvel vlak in zagnal avto 150 čevljev daleč po tračnicah. Vsi trije so bili na mestu ubiti in avto je bil docela razdejan. Pokojni Kocjančič je bil star 55 let in doma iz Sel pri Šumberku. V Ameriki je bil 40 let in tu zapuščena žena, osem sinov, dve hčeri in brata.

Dva nova grobova

Cleveland. — V bolnišnici je umrl Frank Zorut, star 50 let in samec. Doma je bil iz Viderjana pri Gorici na Primorskem in v Ameriki je bil 22 let. — Dalje je umrl v mestni bolnišnici Louis Vuković, star 52 let in doma iz Hrvatske, ki je imel za ženo Slovenko Frances Petrič iz Zigmarije pri Sodražici. Poleg žene zapuščena sina in hčeri.

Nov grob v Penni

Pittsburgh, Pa. — Tu je umrla Franciška Šifrar, roj. Prevec, ki zapuščala moža, sina in dve hčeri.

Hearstov agent se vrača v ječo

New York. — Robert Green, ki je napisal serijo člankov za Hearstove liste, v katerih je "razgaljal" lakoto v Sovjetski uniji, bo imel dosti časa za pisanje v državni jetnišnici v Colorado, iz katere je pobežnil pred nekaj leti in v katero se sedaj vrača. Green je bil spoznan za krivega ponarejanja in obsojen na osem let zapora. Green je bil namreč aretiran v New Yorku, ker je falsificiral izjave v potnem listu, toda kazen je suspendiral federalni sodnik Caffey, da so lahko coloradske avtiritete dobile nazaj svojega jetnika. Doznalo se je, da je Hearst našel Greena v Evropi in sklenil z njim pogodbo glede pisanja člankov o silni lakoti v Rusiji. Njegovi članki, ki jih je prinašalo Hearstovo časopisje, so izvali kritike pri ljudeh, ki so jim ruske razmere znane in so dokazali, da Green nesramno laže.

VELIKE PROTIVLA-DNE DEMONSTRACIJE V FRANCII

Eden ubit in 19 ranjenih v izgredih v Brestu

ODPOR PROTI MEZ-DNIM REDUKCIJAM

Brest, Francija, 7. avg. — Štiri tisoč ladjegradniških delavcev se je večer apustilo v boj s policijo in vojaštvom. Izgredi in demonstracije proti redukciji meze in vladi, ki jih je uveljavila s posebnim zakonom, so trajale ves dan.

Ena oseba je bila ubita in 19 ranjenih predno je policijska konjenica razpršila demonstrante. V akcijo so bili pozvani tudi oddelki kolonijalnega polka, ki so zastražili vse vladne urade. Razjarjeni delavci so razbili stražniške kočje pred vladnimi uradi in šipe v oknih trgovin.

Selo proti večeru je oborožena sila vzpostavila mir. Po izgredih je tri tisoč delavcev organiziralo pohod po mestnih ulicah s prepevanjem "Internationale". Stavkarji so tudi navali na kolodvor, kjer so preprečili pravočasni odhod vlaka proti Parizu. Vse trgovske in prometne aktivnosti so bile ustavljene več ur in trgovci so morali zapreti vrata in zamrežiti okna.

V Havru so strojniki neke francoske parobrodne družbe odklonili plačilne čeke, ker jim je bila meza reducirana deset odstotkov.

Pariz, 7. avg. — Policija je večer razpršila 1200 avtobusnih izvoščkov in 500 delavcev, ki so zastavkali v neki plinarni, ki so skušali organizirati protestne demonstracije proti redukciji meze.

Medtem pa je premier Laval pozval prefekte 86 francoskih departamentov na posebno konferenco, na kateri bodo razpravljali o novem zakonu, na čigar podlagi so bile odredene mezne redukcije in katere so odgovorne za delavske nemire v raznih krajih Francije.

Naciji izgnali žide iz zdravilišča

Rjavosrajčniki obnovili gonjo proti "reakci-jonarjem"

Berlin, 7. avg. — Štiristo židov je večer v paniki pobegnilo iz zdravilišča Bad Toelz na Bavarskem, ko je tamkajšnji župan izdal odredbo, da morajo izgniti iz mesta v 24 urah. Mnogi med njimi so bili stari in bolehn. Policija je zaprla tudi hotel Park v Toelzu, ki je last nekega žida.

Antizidovska kampanja v Toelzu se je pričela pred nekaj dnevi, ko je dvesto članov Hitlerjeve osebne straže paradiralo po ulicah, noseč v rokah antizidovske zastave in napise. Eden od teh napisov se je glasil: "Žid je nestvor, vrzimo ga ven."

Berlin, 7. avg. — Večer se je pokazalo, da bodo ostanki nekdanje mogočne armade rjavosrajčnikov ponovno igrali važno vlogo v nacistični kampanji proti "sabotažnikom".

Velike skupine rjavosrajčnikov so večer paradirale v Berlinu in drugih nemških mestih. Po teh paradah je Hitlerjevo glasilo "Der Angriff" naznanilo, da so napadalne čete vstopile v boj proti židom, političnemu katolicizmu in reakcionarjem. Objavilo je tudi sliko "šturmarmej" na tovrnem avtu, ki so nosili napis: "Mi ne bomo dovolili sabotaže proti Hitlerjevi rekonstrukciji."

Po krvavem čiščenju med rjavosrajčniki preteklega leta, ki ga je odredil in vodil Hitler, je izgledalo, da bodo "šturmarmej" popolnoma izločeni kot faktor v političnem življenju nacistične Nemčije. Situacija se je sedaj zasukala in vse kaže, da je Hitler sedaj spet naklonjen rjavosrajčnikom.

Sovjeti z a l a g a j o Hitlerja z gasolinom

Največji sovražniki sklenili novo pogodbo!

Berlin, 7. avg. — Naciji v Nemčiji pravijo, da so ruski boljševiki njih največji sovražniki. Obratno pravijo ruski boljševiki, da je fašistična Nemčija največji sovražnik Sovjetske unije, toda — business je business, dasi oboji ne pravijo tega. Hitler bi rad močno bojno letalsko floto in zato potrebuje dosti in dobrega gasolina. Kje ga naj dobi? Obrnil se je na sovražne sovjetje in sovražni sovjeti so se odzvali.

Te dni je bila sklenjena pogodba med Hitlerjevim režimom in sovjetsko vlado in na temelju te pogodbe bodo osvojeni boljševiki zalagali fašistično Nemčijo z gorivom za nacistična bojna letala: prihodnja tri leta.

Stiri nove priče bodo pomagale Mooneyju

San Francisco, Cal. — Državno vrhovno sodišče je odgodelo zaslišanje o Mooneyjevi zadevi s 3. na 18. septembra, ker so Mooneyjevi odvetniki zagotovili sodišču, da so dobili štiri nove priče, ki bodo dokazale, da njihov klient trpi po nedolžnem v ječi zadnjih 19 let. Dve prič-bosta prisegli, da je bila bomba vržena s poslopja med pohodnike, ki so demonstrirali za vojno pripravljenost v San Francisco, in da bomba ni bila v kovčegu na "cestnem oglu, kakor so trdile državne priče na obravnavi proti Mooneyju. Drugi dve prič-i, mr. in Mrs. E. K. Hatcher, pa bosta izpovedali, da je bil pokojni Frank C. Osman, ki je pričal, da je videl Mooneyja, ko je vržel bombo, v času bombne eksplozije v Woodlandu, več milij stran od pozorišča tragedije.

MUSSOLINI SPET POZVAL 75,000 MOŽ POD OROŽJE

To je odgovor na koncentracijo abesinskega vojaštva

ABESINIJA DOBILA RDEČI KRIZ

Rim, 7. avg. — Diktator Mussolini je večer poklical nadaljnjih 75,000 mož pod orožje kot odgovor na poročila, da je abesinski cesar Haile Selassie sankcioniral koncentracijo 60,000 vojakov ob meji italijanskih kolonij v vzhodni Afriki.

Od omenjenega števila v armado vpoklicanih mož bo Mussolini poslal 45,000 v vojaška taborišča, kjer se bodo urili v orožnih vajah, nakar bodo poslani v Afriko. Tu sodijo, da ima Italija že sedaj armado 235,000 mož v svojih afriških kolonijah.

Uradni komunikacije, ki je bil večer objavljen, govori o mobilizaciji nadaljnjih dveh regularnih armadnih divizij in dveh divizij fašističnih črnosrajčnikov, ki so se prostovoljno javili za službo v Afriki. Italijanski militaristični program, pravijo dobro informirani krogi, predvideva milijon mož v uniformah v oktobru za službo v Afriki in pripravljenost doma.

Vojni departament je dalje odredil, da se morajo prostovoljni vojaški častniki letnikov 1900 do 1914, ki niso dokončali svojih študij, takoj vrniti v vojaške šole. Odredba dalje določa, da se morajo prijaviti vsi možki od 17. leta naprej, ki niso služili v regularni armadi, temveč so se vezbali v vojaških šolah, v armado. V tem so prizadeti tudi Italijani, ki žive v inozemstvu.

Istočasno je italijanski poslanik v Londonu naznanil, da se je več tisoč Italijanov, bivših vojakov in drugih, ki bivajo v drugih državah, javilo za prostovoljno službo v Afriki. Dalje je bilo naznanjeno, da je Mussolini prejel zagotovilo od organizacije "italijanskih bojevnikov" v New Yorku, da so mu pripravljeni pomagati in darovati svojo kri v njegovi kampanji, "da se razširi slava italijanskega naroda".

Addis Ababa, 7. avg. — Pod velikim šotorom je večer abesinski cesar Selassie uradno inavguriral Abesinski Rdeči križ, v katerem bodo služili ameriški in drugi zunanji zdravniki v slučaju izbruha vojne med Italijo in afriško državo.

Zunanji minister Belathen-Gueta Herouy, ki nosi uradni naslov "mojster modrih mož", je bil izbran za predsednika Rdečega križa, dr. Hannaha, načelnik švedske misijske bolnišnice v Addis Ababi, pa je bil imenovan za podpredsednika. Cesar Selassie je po ceremonijah naznanil, da je bil določen permanenten fond \$40,000 za Rdeči križ. On je tudi slovesno objubil, da njegovi vojak ne bodo pohabljali ali oskrnjali svojih italijanskih sovražnikov, kakor so v prošlosti delali z vsemi sovražniki, ki so jih ujeli.

Jugoslovanska straža ubila šest Alban-cev in dve ženski

Dunaj, 7. avg. — Poročilo iz bolgarskih virov se glasi, da je jugoslovanska obojema straža ustrelila šest Albancev in dve mladi Albanci pri Džaz Toberu. Stiranajst Albancev je hotelo uhitetati dvoje deklet v Jugoslavijo, a ko jih je straža na jugoslovanski strani meje hotelo ustaviti, so se postavili v bran.

Po devetnajstih letih. (Narislal Jerger.)

Federalist Picture

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina za Zdravstveno dravstvo (Slovene) in Kanada
\$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago
in Cleveland \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inozemstvo
\$9.00.
Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

Cene glaslov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenarodnih
članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, po-
sveti, drame, pesmi) bodo se vrnejo pošiljatelju le v skladu,
če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of commu-
nications and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

V Moskvi popuščajo

V Moskvi zboruje po sedmih letih sedmi kongres komunistične internacionale ali na kratko kominterne. Nekateri sklepi tega kongresa, kolikor je bilo doslej objavljenih, so prava senzacija. Kolikor so vesti o teh sklepih resnične in če so iskreni, pomenijo, da so boljševiki korenito spremenili svojo staro taktiko v zunanjem svetu, toda ne v Rusiji.

Ne smemo pozabiti, da kominterne je v ogromni večini ruska komunistična stranka in ta odločuje na kongresu. Koliko je še svobodnega komunističnega gibanja zunaj Rusije, je stanojeno v buržujsko-demokratskih deželah in najmočnejše je v Franciji ter Čehoslovakiji. V Angliji in Skandinaviji je zelo revno. Zunaj Evrope je še slabše. Amerika ne šteje nič. Rusija je torej edina politično-komunistična sila in če bi boljševiki iskreno mislili na revizijo svoje stare, destruktivne taktike, bi začeli z revizijo — doma. Tedaj bi jim verjeli, da so res iskreni!

Kongres kominterne se je izrekel za obrambo demokracije — buržujske demokracije, prosimo! — v vseh deželah, katerim preti fašizem; izrekel se je tudi za enotno protifašistično fronto z buržujsko-demokratskimi strankami vred v teh deželah. To niso mačje solze. Dalje je kongres sklenil, naj imajo komunistične stranke v tujih deželah prostost v svojih notranjih zadevah in ni treba, da bi v bodoče pošiljale vsak svoj sklep Moskvi v potrdilo. Glede iskrenosti tega koraka bo pokazala bodočnost.

Najbolj nas zanima sklep o demokraciji. Če bi bil ta sklep prišel na zadnjem kongresu pred sedmimi leti, bi danes nedvomno ne bilo Hitlerjeve diktature v Nemčiji. Komunisti v Nemčiji so bili zelo močni in če se bi bili združili s socialisti in ostalimi protinacijskimi strankami, bi bili preprečili Hitlerjevo zmago. Toda kominterne ni marala take združitve razen v svoji "enotni fronti", ki je pomenila — za komuniste še danes to pomeni — da morajo socialisti priti k njim in oni držijo vodstvo. Takrat je bil vsak socialist, ki je sklepal kompromis z demokratskimi elementi — "social-fašist".

Danes, po strašnem polomu v Nemčiji, je pa kominterne le spoznala, da so bili socialisti v pravem in je sama zavzela to "social-fašistično" stališče! V bodoče bodo tudi komunisti lahko "socialfašisti" in zaradi tega ne bodo nobeni "izdajalci" kakor so bili socialisti. Komunisti bodo zdaj branili buržujsko demokracijo — tisto "gnilo in sleparsko" demokracijo, kakršno imamo v Združenih državah in kakršna je v Angliji, Franciji, Čehoslovakiji, Skandinaviji in Švici!

Kako je prišlo do tega? Hitler jih je podučil. Takšna demokracija je bila tudi v Nemčiji in — takrat so nemški komunisti svobodno rogozili in zmerjali socialiste s "socialfašisti" in nihče jim ni sekla glav zaradi tega, zadnje dve leti pa padajo glave...

Prav je, da so komunisti enkrat spoznali svojo veliko napako in da bodo poslej branili demokracijo, katera jim ne seka glav, toda, toda — ali se jim nič ne sanja, da bodo s tem prišli v veliko kontradikcijo? Branili bodo demokracijo povsod, le v Rusiji ne! Demokracija — slaba, kakršna je! — bo dobra za ameriške, angleške, francoske, čehoslovaške in skandinavske delavce, samo za ruske delavce v Rusiji ne bo dobra!

Vsi v enotno fronto proti Hitlerjevi in Musolinijevi diktaturi, ne pa proti Stalinovi diktaturi! — Ali ni to velika kontradikcija, protislovje, ki bi je nekoga po zobeh? Ali se boljševiškim diktatorjem nič ne sanja, da diktatura je nasilje, grobost, zatiranje in barbarstvo, ki osramoti in potlači v blato svoj najboljši namen! Diktatura je nasprotje vsaki demokraciji!

V bodoče bodo komunisti nosili prapor demokracije in prapor diktature — dve absolutno protivni načeli. Kako bo to mogoče? Kje je logika?

Vendar upajmo! Če je kominterne zmožna priznati eno napako, kar je mogoče in lepo, je zmožna tudi drugo. Upajmo, da ni več dolgo čas, ko se tudi v Rusiji naseli postena demokracija, ki pomeni z diktaturo vsake forme. In tedaj bodo delavci vseh dežel lahko stopili na široko cesto, ki vodi do enakopravnega združenja, enotne mednarodne delavske stranke in pravične svobode v vseh deželah sveta. In to bo šele začetek inteligentne in načrtno graditve nove človeške družbe.

Glasovi iz nasebin

Zanimive beležke

Poročilo o neureči

Oglesby, Ill. — Malo novic se sliši iz Oglesbyja. Kriva je menda vročina, da se nihče ne oglasi.

Ker se zelo malo dela imamo dovolj prostega časa, da se kam peljemo. Tako sta se 21. julija moja sestra in njen mož Frank Luskovich odločila, da se peljeta z družino vred obiskat sorodnike in prijatelje v Joliet. Ker je moja sestra botra in teta moje 5 letne hčerke, so tudi njo vzeli s seboj, da bi tako otroku naredili malo veselja. Zgodaj zjutraj se je otrok odpravil na pot. Poljubila je mamo in ata in z rutico je izpred hiše mahala v pozdrav — good-by. Nismo pa niti malo slutili ne mi ne otrok, da je bil to zadnji pozdrav, zadnji poljub in zadnji smehljaj.

Nesreča je namreč hotela, da sta bila Joliet trčila dva avta, tretji pa je pobegnil. V tej nesreči je bila na mestu ubita naša hčerka, vsi ostali pa so zadobili težke poškodbe in so bili odpeljani v jolietško bolnišnico.

Roka mi zastaja in ne morem popisati velike žalosti, ki jo občutimo nad težko izgubo naše hčerke. Vsem, ki so nas v grenkih urah tolažili, dali svoje avte na razpolago in darovali lepe vence in šopke svežega evetja ter poskrbeli, da je bil pogreb tako lep, vsem tem se najiskrenejše zahvaljujemo. Ginljiv je bil prizor, ko je šest deklic njene starosti nosilo vence ob lepi beli krsti, štirje dečki mladinskega oddelka SNPJ pa so nosili krsto s trupelcem naše hčerke iz hiše žalosti k zadnjemu počitku. Najlepša zahvala vsem, tako tudi mojemu bratu Louis Kamnikarju, ki je prihitel iz Ohia, da vidi našega otroka in mu položi lep šopek cvetja, tudi moji sestri in vsej njeni družini F. Luskovich, dalje mr. in mrs. Richardson in Plankar, družinam Charles Ambroz, Cyril Ambroz, F. Franka, F. Senica, Joe Makše, Math. Jeros, mrs. Theresa Dušak, družinam Frank Uranich, Adam, Rosetti in Komater. Nadvse krasni venec sta poklonila svoji ljubi sestrici žalujoča brata Stevie in William in oče in mati.

Trpká usoda nam je odvzela našega preljubega otroka za vedno, toda spomin nanj bo živel globoko v naših sredi! —

Na 28. julija sta obhajala 25-letnico zakonskega življenja mr. in mrs. Frank Meglich. Obdarjena sta bila s štirimi dobrimi otroki, katerih sta prav vesela. Naše čestitke k srebnemu jubileju!

Tukaj smo že skoro vsi obupani radi velike draginje in nad ničimi dohodki. Dne 15. julija je Marquette Co. priredila velik piknik za svoje delavce in njih družine, da jih malo potolaži. Bilo je vsega na razpolago, tudi banda je igrala ves popoldne. Udeležilo se je okrog 3.000 ljudi. Kdo je vse to plačal? Nihče drugi kakor mi delavci!

Stefan Kamnikar in žena.

Prijetno presenečenje

Sharon, Pa. — Prijetno presenečenje sva s soprogo doživela 3. avg. t. l. Parkrat sem že omenil v Prosveti, da bo moja soproga 4. avg. praznovala 62. rojstni dan in da se še nikoli ni bila bolna, je še vedno čila in zdrava. Moj namen, kakor sem tudi že enkrat prej omenil, je bil, da ji ob tej priliki pripravim okusno večerjo, toda moj načrt, dasi ni padel v vodo, se je moral umakniti in narediti prostor pripravi drugih.

Najina dva sinova in dve hčeri so namreč skovali zaroto proti meni in moji soprogi, k temu pa so se jim pridružili tudi naši sosede. Dogovorili so se in tudi izvršili. Na 3. avg. zvečer je prišla k nam mrs. Persin in povabila mojo soprogo, naj gre z njo, "da ji bo pokazala lepe rože". Moja žena bi pa šla magari v Chicago, če bi ji kdo povedal, da tam rastejo nove vrste rože. Zato je umljivo, da jo je lahko pregovorila in za par ur tam obdržala. Tako sem sam ostal doma, a kmalu nato sta prišla pred hišo dva velika avta. Najprej so prinesli v hišo

veliko mizo, ne da bi me vprašali za dovoljenje. Ogledoval sem to veliko mizo in premišljeval: "Kaj vraga mi je treba take velike mize, ko pa večkrat nimam kaj dati na mojo malo mizico?"

Ko je bila miza postavljena, so pa prišli za njene konce in jo še raztegnili ali povečali, tako da bi bila kmalu hiša preozka. Moje hčere so jo pregnile z belim prtom, nato pa so začeli znašati razne dobrote. Miza je bila kmalu napolnjena, sinova in zet pa so se odpeljali po razne pijače. Kmalu so se pričeli zbirati sosede in ko je bilo vse v redu, so privedli mojo soprogo. Čim je vstopila v hišo, je zaigrala muziko in iz vseh grl hkratu je zaorlo: "Surprise!" Žena bi se bila kmalu od velikega presenečenja zgružila na tla, če je ne bi bil mlajši sin prestregel.

Kdo si bi mislil, da bi najina sinova prišla kakih 80 milj daleč; kdo bi si mislil, da so kovali tajno zaroto, da razveselijo svojo mater. Ko smo se malo pomirili in zavili nekaj okrepčil, sva se začela s soprogo vrteči. Kmalu sta nama sledila sinova in tudi hčere ter sosede, Lovre Persin pa je igral razne vesele komade, da je bilo veselje. (Ob tej priliki sem se spomnil mrs. Godinove iz Chicaga, ko bi bila tukaj, da se bi tudi ona parkrat zavrtela. Vsa kurja očesa sem zgubil!)

Sinovi in hčere ter sosede so ženi ob tej priliki podarili lepa darila. Naša navihana mrs. Persin ji je podarila mošnjček samih penijev, moji ženi pa je rekla, da jih mora takoj prešteti. To je seveda storila ob navzočnosti vseh prisotnih. Ko je končala s štetjem penijev, je pronašla, da jih je bilo toliko "kolikor let je na svet". Druga zanimivost je bil sredi mize velik kejk, na katerem je bilo 63 malih svečk. Še nikdar prej ni doživela takega presenečenja kakor ga je 3. avg. 1935. Pridružujem se ji z najiskrenejšo zahvalo vsem posetnikom za obilen poset in lepa darila, ki ste jih podarili moji ljubljeni soprogi.

Veselili smo se v veseli družbi do 3. zjutraj. Potem nas je začel premagovati zaspanec, kajti utrujeni smo bili od ranjanja in pa od dobrih jedi in pijače, na kar smo se poslovlili od naših dobrih sosedov. Sinova Frank in John sta se poslovila od dobre in prijetne matere okrog 4. popoldne ter se podala nazaj na Freveskin, kjer sta uposlena in kjer živijo njih družine. Težka je bila ločitev, a morala je priti. Midva pa sva gledala za njima, dokler ju niso zakrili wheatlandski hribi.

Prizor iz ladjedelniske stavke v Camden, N. J.

Iskrena zahvala za darila in poset. Posebna zahvala gre Ani in Lovretu Persinu za delo in brezplačno godbo. Vedite, da nama bosta 3. in 4. avgust ostala v trajnem spominu!

Frances in Anton Zidanšek.

Vesti iz Johnstowna

Johnstown, Pa. — Neprestano deževje je v naši okolici napravilo že ogromno škode. Potoki in hudourniki so narasli in sila vode je podrli več mostov. Deroča voda je izpodjedla opore, da so se pogrezli. Več naših rojakov in članov SNPJ je zelo prizadetih, zlasti pa družine Pucel, Stražisar, Berc, Kotar, Nachtigal in druge v Lorain Boro. Voda jim je odnesla mnogo zemlje in totalno opustošila njih lepe vrtove, nanje pa navadila kamenje in pesek. V Holsoplu so se morali ljudje iz nekaterih hiš izseliti, ker jim je voda odnašala pohištvo.

Ljudje ne pomnijo tako silnih, neprestanih nalivov kot se vrstijo pri nas že vse poletje. Nekateri se hudejejo nad naravo, zopet drugi se zatekajo k molitvi, a vse nič ne pomaga. Poleg tega so še skrajno slabe delavske razmere.

Dosedaj smo imeli že mnogo piknikov, a zelo malo jih je bilo, da ne bi bili počasnjeni z dežjem. Sedaj je na vrsti s svojim piknikom tudi slovensko pevsko društvo "Jugoslavija", ki se bo vršil v nedeljo 11. avgusta v Highland parku (Hogback). Na ta piknik je Jugoslavija povabila vsa naša društva, tako tudi hrvatsko pevsko društvo "Rodoljub", kar znači, da bo spet zabil lepa slovska pesem.

K temu naj dodam, da se bo ta piknik vršil ne glede na mišljenje vremenskih bogov, kajti tam je dovolj strehe v takem slučaju na plesiščem prostoru. Pričakuje se velika udeležba. V ta namen se bo Jugoslavija tudi pripravila z vsem, kar je potrebno za take slučaje, da se občinstvo zadovolji. Kuharice in kelnerice in kelnarji se bodo oborožili z bombami v obliki okusnih "velikih sendvičev ali vložk, a hladno pivo bo gasilo ožen vročine. Poleg tega bo obilo raznovrstnih iger in druge zabave, kar pa ostane tajnost do časa zabave. Br. Kavčič od sv. Mihaela in drugi iz naše "kranjske okolice" nas obetajo obkrožiti z veliko armado. — Le pridite, mi smo pripravljeni!

V Penni smo spet dobili blagoslov v obliki novih davkov na gasolin, tobak, cigarete itd. DAVEK je tudi naložen na prireditve iger, koncertov, petje itd. po naših dvoranah. Vsaka mala prireditev se bo morala najaviti. Licenca je \$25. To je spet nov udarec našim kulturnim prireditvam, katere radi skrajno slabih časov že sedaj težko zmagujemo, da se obdržne na površju.

Na svidenje 11. avg. v Highland parku!

Za pub. odsek,

A. Vidrih.

Moj odgovor in pojasnilo

Clinton, Ind. — Dopisniku iz Clinton, Ind., ki je napisal dopis "Odgovor in pojasnilo", sem primorana dati "protipojasnilo", pa če mu je prav ali ne. Bolj grde neresnice si ni mogel izmisliti ko to, da ni svojem stricu obljubil, da bo plačal njegove dolgeve nama, saj je vendar več prišlo slišalo njegovo obljubo. Vrh tega imam podpisane omenjenih priči, tako tudi podpis pokojnika, s čemer lahko vsak čas dokazem, da je resnica, kar sem pisala v Prosveti.

Ni dovolj, da ni poravnal dolgov, kakor je obljubil, ampak me hoče pred svetom še očrniti ter postaviti v slabo luč, ko trdi, da nisem stregla stricu v bolnišnici kot mati svojemu sinu, ampak da je stric stregel meni kot sin svoji materi. Ali ni to smešno? Torej blian stric je stregel meni, njegov nečak je pa z očetovsko ljubeznijo stregel stricu! Kje je tu logika? Predbaciwa mi tudi, da sem bila precej aktivna ob plačilnih dnevih. Seveda sem bila! Domala vsi rojaki in rojakinje, ne glede kakšnega kalibra so, so precej aktivni ne le ob plačilnih dnevih, ampak tudi vsak dan. Živimo pač v razmerah, ki jih je ustvarila prohibicija.

Nadalje piše, dokler je bil stric zdrav, da nam je bil dobrodošel, ko pa je zbolel in izžrpal vso bolniško podporo, potem je pa skrbel zanj on (nečak). Rada bi vedela, kdaj je Prasnikar za svojega strica skrbel, kdaj je zanj asessment, zdravnikove obiske, zdravlila in razne druge potrebe plačeval? Prasnikar je pričel "skrbeli" za svojega strica šele takrat, ko so ga pripeljali v bolnišnico na krajne stroške, katerih pa do danes še ni poravnal. Zapisal je tudi, da je moj mož strica iz hiše gonil in da smo splošno slabo z njim ravnali. Če bi mi z njim tako slabo ravnali, bi gotovo ne ostal pri nas toliko let. Zakaj pa ni on strica k sebi vzpel, ko sta vendar tako blizu skupaj živela, če se mu je tako smililo?

Kar se tiče drugih stvari, o katerih sem pisala, Prasnikarja nič ne brigajo, zato ne odgovorjam nanje. Tudi mene ne brigajo njegove razmere in se ne vtkam vanje. Omenim naj le še to, da geslo "kakor došlo tako pošlo" velja tudi za Prasnikarja, kajti mu je na lahak način došlo, bo lahko tudi pošlo, smrtnine pa ne cepajo z neba vsak dan. S tem je ta afera z moje strani končana.

Louisa Mazely, 50.

Poročilo in zahvala

Moon Run, Pa. — Mnogo let sem že pri SNPJ in rada čitam Prosveto, toda kuhinjsko delo mi gre bolj izpod rok ko pero ali svinčnik, zato se tudi le redkokdaj oglasim v naši Prosveti.

Dne 27. julija sem bila prijetno presenečena. To je bilo na moj 50. rojstni dan. V par urah moje odsotnosti se je moj dom zelo spremenil. Pohištvo je vse nekam izginilo in ko sem se vrnila sem našla mesto pohištva polno hišo veselih obrazov, miza pa je bila obložena z raznimi dobrotami in darili, zraven pa je veselo igral J. Klobčar iz Librarya.

Vsled nenadnega presenečenja nisem mogla spregovoriti niti besedice, da se bi mogla zahvaliti. Zato se zahvaljujem vsem skupaj na tem mestu za vse, kar ste dobrega storili, najbolj pa moji družini ter Josipu in Johnu Klobčarju, družinam Oswald in Filipič, dalje mojim prijateljicam za darila in lepo petje. Iskrena hvala vsem. Tega prijetnega dogodka se bom spominjala do konca mojih dni!

Mrs. Martin Klobčar, (88).

Iz urada društva št. 264

Cleveland, O. — Društvo Nanos št. 264 SNPJ opozarja svoje člane in članice, da se gotovo udeležijo prihodnje seje dne 11. avg. Pridite vsi od blizu in daleč, kajti rešiti moramo par važnih zadev. Obenem opozarjam bolniške obiskovalce, da se naj društvenih sej udeležujejo redneje in v večjem številu ter poročajo o stanju bolnikov na društveni seji.

—M. B., tajnik.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Izdelovanje umetnega raka

Zdravljenje raka in drugih bolezni s pomočjo radioaktivnih snovi je doslej zavoljo visoke cene in nevarnosti v omejenem obsegu, cenejše naravne radioaktivne snovi pa so se pojavile v obliki umetnega raka. Po njegovih podatkih izmed kakšnih 90 prvin, ki jih danes poznamo, je bilo 80 pripravljeno za ta postopek. Ni radij iz teh kovin ima baje iste lastnosti, kakor naravni radij, razlika je le v svoji radioaktivnosti, ki je nekoliko večja, izgubi jo pa v nekaj urah. Torej bi bil radij iz teh kovin baje iste lastnosti, kakor naravni radij, razlika je le v svoji radioaktivnosti, ki je nekoliko večja, izgubi jo pa v nekaj urah. Torej bi bil radij iz teh kovin baje iste lastnosti, kakor naravni radij, razlika je le v svoji radioaktivnosti, ki je nekoliko večja, izgubi jo pa v nekaj urah.

Prof. Harrison M. Randall s fizikalne voda newyorške univerze je namreč sporočil, da je našel praktično uporabo za pridelovalje umetnega raka za zdravljenje atomov. Po njegovih podatkih izmed kakšnih 90 prvin, ki jih danes poznamo, je bilo 80 pripravljeno za ta postopek. Ni radij iz teh kovin ima baje iste lastnosti, kakor naravni radij, razlika je le v svoji radioaktivnosti, ki je nekoliko večja, izgubi jo pa v nekaj urah. Torej bi bil radij iz teh kovin baje iste lastnosti, kakor naravni radij, razlika je le v svoji radioaktivnosti, ki je nekoliko večja, izgubi jo pa v nekaj urah.

Sedaj dela prof. Randall s celim številom delavcev, da bi dovršil prvi ciklotron, ki njegovemu mnenju sposoben proizvesti dan ekvivalent enega grama raka. Ko stalo izdelovanje umetnega raka, prof. Randall še ne more povedati. Meni pa, da stroški neprimerno manjši nego za pridelovalje naravnih snovi.

Toplota iz Ledenega morja

Znani ruski fizik prof. Vlasov je izdečrt, po katerem bi se toplotna energija nega morja izkoriščala za pridobivanje trčne energije.

Na prvi pogled je videti malo paradna govorimo o toplotni energiji v zvezlarnim morjem. Dočim dobimo v drugi sebo v tropskih morjih, zadovoljivo in tično uporabno razliko šele med površji 700 do 800 m globokimi plastmi vode. Ledenem morju razlika med zračno temperaturo in vrhnjimi plastmi vode že zelo velika. Zračna temperatura znaša do — 30 stopinj, voda pod eventualno ledeno skorjo pa ni nikoli manj nego — 0 stop. Ta temperaturna razlika pa zadostuje, da bi lahko kondenzirali amoniakove pare in jih spet spreminjali v vodo. Ta para pa bi gnala stroje, ki bi proizvajali električni tok in tok bi dajal razsvetljavo ter kurjavo. Torej dobesedno toplota ledenega morja!

V bistvu je vse to narobe obrnjeno francoskega fizika Clauda, ki je hotel vajat električno silo na podlagi temperaturne razlike med vrhnjimi in globokimi plastmi morij. Te ideje pa doslej ni mogel dom uresničiti, ker je bilo praktično nemogoče dolgi cevi, ki bi segale v takšne bline in prinašale na površje njih hladno vodo. Ruska ideja je veliko bolj izvedljiva.

Moč zamorskih čarovnikov

Britski raziskovalec dr. Kirkland pravi, da je v Južni Rodeziji v neki nedomačinov podal roko tamkajšnjemu čarovniku. Nato mu je dejal njegov črni sluga, bo sedaj umrl, kajti rogovati se s čarovnikom pomeni smrt.

Kirkland je nato nekoliko preiskal tega praznoverja in je odkril, da imajo taki čarovniki res tri metode, da sprazne ljudi brez strupa in nasilja na drug svet. Svoje žrtve primerjo enostavno za roko dihanje vanjo ali pa ji gredo s palico po hrbtu. To zadostuje, da se pod vplivom gestije pojavijo pri zamorcih krči in padli, ki jih spravijo v dve, trih tednih v V zadnjih letih se je zgodilo baje na 100 in celo tisoče takšnih primerov.

Prehudo izkoriščajo naravo

Dr. Keith z vseučilišča v Wisconsinu da bodo najvažnejši zemeljski zakladi Zedinjenih držav, kakor petrolej, baker, cin in rudnine, zmanjkali najpozneje v 40 letih, če ne izda pravih ukrepov, ki bodo varovali te zemeljske zaklade omejitve.

Britvice iz stekla

Neki brezposelni češki steklar je izum ne za britje iz stekla, ki so po mnenju kovnjakov izredno prožne in ostre, tako kot pogled zaleto prekašajo jeklene klinke. eden nedostatek je v tem, da se ne da enostavno izbrusiti, a ta nedostatek se bo dal z izredno nizko ceno.

Nova repatica

Iz Kapskega mesta poročajo, da je Jackson s tamkajšnje zvezdarne repatic, ki je ta čas 300 milijonov dolarjev, zemlje in se naglo oddaljuje. Harvardov darja jo je tudi opazil.

Zaroka na grobu

POVEST

Spisal Mihevc Naco

"Kaj pa," je po kratkem pomisleku nadaljevala Ada, kakor da se je nenadoma nečesa domislila, "če me je naglala v to ljubezen taista misel, da vsaj tako naletim na kake težave v življenju, na kak odpor... Sicer pa je to neumnost! Nobena, prav nobena misel me ni naglala v to, in res ne vem, zakaj te ljubim. To je sploh neumno vprašanje, kajti čim je na to vprašanje možno dati odgovor, v tistem hipu je taka ljubezen prenehala biti ljubezen. Odgovor na vprašanje zanika vprašanje samo. N. pr.: "Ljubim te, ker si bogat, pa če dobim še bogatejšega, bom ljubila tistega." Ali "Ljubim te, ker si učen in lep, a če dobim še lepšega in še bolj učenega, bom ljubila tistega." Vidiš, kakšen nesmisel! Saj je znano, da so nekatere prav grde osebe včasih prav v tem oziru zelo privlačne, seveda ne za vsakogar."

"Skratka: Najino razmerje je človeško in le kot človeka, brez vsega ostalega si stojiva nasproti. O, nič nisem sentimentalna! V resnici ljubezni, pristni, prirodni, si stoje ljudje nasproti le kot ljudje, brez notarjev, pogodb, blagoslovov, poklonov, fraz in končno tudi brez razuma, ne da bi se jim bilo treba pri tem le za las približati živim. Nasprotno: Najnenasitnejše živali, najpohotnejše zveri najpogostejše nosijo frake (vse to sem že akusila), se bahajo s svojo strmežljivostjo, moralo in finim vedenjem. Mar misliš, da bi kateri od tistih kavalerjev, ki se po raznih salonih kar slinijo od ljubeznivosti in velikodušnosti, odstopil svoji dami kapljico vode, če bi se naenkrat znašla čisto sama sredi Sahare, na ekvatorju, s to edino kapljico vode? O, kam bi se razblinila vsa vljudnost in vsa navlaška tistih naukov o lepem vedenju, o prednostih ženskega spola in o morali!"

"Če pa me vprašuješ po osnovnem motivu mojega nagnenja do tebe, tedaj postavljaš nesmiselno vprašanje, kajti vsi osnovni motivi človeških dejanj so mračni, temni, akoravno vsi koreninijo v egoizmu. Altruizem, nesebičnost, ljubezen in vse to pa je le višja oblika, popolnejša forma osnovnega egoizma pri kulturnem človeku. Zato smatram za najkulturnejše one ljudi, ki trpijo in se žrtvujejo za kakršnekoli ideje. (Sicer pa te ideje niso kakršnekoli, temveč na primeru Italije vidimo, da so čisto določene. Italijanske ječe so prenapolnjene, s kakšnimi ljudmi, menda veš.)"

"Joj, kako sem se razvnela. A vsega si krivi ti, ki si to začel. Torej, da veš: Egoistka sem," je zopet začela smehljaje in nagajivo, "vsa, vsa hočem biti tvoja in ti moraš biti ves moj!"

Zvečerilo se je že. Ležala sta na samotni trati, obrobjeni s smrekovim gozdičem, v katerem je gostolel samotni kos. Od daleč so se oglašali zvoni, obešeni okrog vratu živine, ki se je vračala s pašne. V zraku je bilo nekaj toplega, domačega, morda radi vonja po dimu, ki ga je veter zanesel bog ve s katerega ognjišča. Adi se kar nič ni dalo, da bi se vrnila v koo. Njena prejšnja razvnetost je začela prehajati v zamišljenost in celo otožnost. Tudi Pavle se je zamislil. Ko pa se je nebo pokril s zvezdami, sta spet spregovorila. Neopojljiv vzhit jima je stopil v duši in kakor v omami sta se potopila v strasten objem, iz katerega ju je prebudil šele prvi nočni hlad.

Tretji dan so se podali skozi Logarsko dolino proti Lučam, odondod v Kamnik, a iz Kamnika zopet na Bled.

Tu ni bilo več Scalpja, ki se je bil medtem že odpeljal v Italijo, Pavleta je to kar razveselilo, zato pa se je zopet vznemiril, ko so mu povedali, da je prišlo pismo zanj, najbrže od gozdarskega urada. Res je bilo pismo Reiterjevo. Ravno v trenutku, ko je Pavle čital to

pismo, pa pride Ada, ki ni mogla premagati svoje radovednosti:

"Kdo ti je pisal, Pavle?"

"Naš ravnatelj mi piše. Pravi, naj mu napišem svoje vtise in mnenje o tem, kako se počuti tvoj oče in sploh vi vsi. Sicer pa lahko kar sama prečitaš. Takoj mu odgovorim, da bo že jutri imel moje pismo. No, kako naj..."

"Ah, nič ni treba pisati! Jutri pojdeva kar sama k njemu in mu poveva, kar bi rad vedel. Ti je prav?"

"Prav! Vendar mu boš morala tudi ti kaj povedati; tisto bo prav za prav poglavitno."

"Seveda, to se razume, da jaz."

Ravnatelj Reiter je stal baš pri oknu svoje pisarne in s prstom bobnal po šipi, ko je opazil, da se po poti v parku mlad par bliža slopju. Sele ko sta bila mlada človeka že čisto blizu, ju je spoznal. Jako se je začudil in celo nekoliko prestrašil, meneč, da se je zgodilo kaj nepričakovanega. Hitel jima je naproti in ju srečal, ko sta bila že v veži. Začuden in s pričakovanjem na obrazu ju je pozdravil. Povabil ju je v svojo pisarno, kjer je zvedel za vzrok njunega prihoda.

"Moja najiskrenejša hvala, da ste me izvolili počastiti s svojim posetom, gospodična Venturini," se je zahvaljeval ravnatelj ves zadovoljen. Izpraševal ju je, kako se kaj počuti gospod "papa", gospa "mama" itd. itd. Ker pa je bil gospod ravnatelj star prebrisaneč, je že tekom tega razgovora spoznal, da se Ada in Pavle nekako nenavadno dobro razumeta. Zlasti mu je bilo sumljivo, da sta toliko časa in tako rekoč sama preživela na planinah; ta njegov sum so okrepile tudi druge, docela malenkostne okoliščine, čisto brezpomembne kretnje, katerih se Pavle in Ada niti zavedati nista mogla, ki pa so ju vendar izdajale v očeh zvitega starca, ki je na vse pazil. Sicer pa mu tega niti ni bilo težko uganiti, ker Pavle ni imel niti sposobnosti niti izrečnega namena, da bi se pretvarjal, akoravno se je ravnatelja zelo bal. Nič ni kompliciral tega vprašanja, zanj je bila zadeva docela enostavna in ni se čutil niti najmanj krivega. Prav radi tega pa tudi ni čutil nobene potrebe, da bi se pretvarjal. Ko je ravnatelju šinila ta misel v glavo, se mu je za hip pomračilo čelo; bil je pač predvsem trgovec. Da bi lahko še nadalje zasledoval njuno razmerje, je oba povabil na obed.

Pri kosilu je ravnatelj nalašč napeljeval pogovor tako, da bi iz njunih odgovorov in splošnega obnašanja dobil čim jasnejšo sliko. Pavle se je popolnoma obvladal. Ubral je nekako srednj pot; komedije ni igral, bil je napram Adi celo tako ljubezniv, kakor če bi bila sama, vendar s kako odločnejšo kretnjo ali besedo ni hotel razkriti svoje notranjosti in s tem njune razmerje. Nasprotno pa Ada: Ta ni imela nobenega vzroka, da bi se bala Reiterja. Obnašala se je docela odkrito in naravno. Tudi ona seveda ni kar povedala, kako je med njo in Pavletom, ampak je to drugače dovolj jasno pokazala, n. pr. s tem, da ga je po kosilu, ko so šli na vrt, prijala za roko, mu tam utrgala najlepšo vrtnico itd. Pavleta je to njeno obnašanje po eni strani plašilo, po drugi pa tudi radostilo in navdajalo s rastočim prepričanjem, da mora biti pač trdna v svoji ljubezni, kajti povsem nemogoče se mu je zdelo, da bi ne vedela, v kakšno nevarnost ga spravljajo s svojo odkritostjo pred Reiterjem. Ta je bil nazadnje že popolnoma prepričan, da se v svoji domnevi ni motil. Vendar je sklenil še počakati in molčati. Delikatna stvar, si je mislil. Nikakor pa ni bil povsem prepričan, da bi s Pavletove strani prišel povod za to zblizanje; tega si o njem ni mogel misliti.

(Dolje prihodnjik.)

Frank Heller:

SIBIRSKI BRZOVOLAK

(Nadaljevanje.)

Nekaj se je zdelo gospej Nadji čudno. Vsi trije diplomati so imeli zalise. To je bila posebna in grda moda. Gospa ni razumela, zakaj jo goje, menila je pa, da je bila ta moda določena za člane diplomatskega zbora.

Razen teh treh gospodov je povabila gospa Nadja na večerje dve svoji prijateljici. Prva, madame Brzezinska, je bila Poljakinja in zaradi težke izgovorjave njenega imena so jo nazivali gospa B. Kakšne narodnosti je bila gospa Ester Blumova, ni nihče vedel, toda bila je lepa in prelepa. Njen ustnic so tekale vse besede z enako, medeno sladko ljubeznivostjo.

Najprej sta prišli obe prijateljici gospe Nadje. Gospa Brzezinska je videla prizor v kazini in govorila je zelo strupeno s svojo gostiteljico o njenem novem flirtu. Gospa Nadja je odgovorila razdraženo in gospa Brzezinska je postala še bolj strupena.

Ko so prišli še gospodje in ko drugim bitjem, kakor k debelim je sedla družba za mizo, je bila Gretchen svoje domovine? Če

se še enkrat ozre na našo drago Nadjo, ga izgovor, mu vržem rokavico v obraz.

— Bravo! — je zaklical signor Orazio. — Bravissimo, junak! Je boriti se v dvoboju.

Mister David je izpil svojo čašo moslerja v dušku in dejal: — Nimam rad dvoboja. Boks je boljši. Če premagamo človeka v boksu, se navadi dostojnega vedenja. Če ga ubijem v dvoboju, ga ne moremo več učiti.

— Bravo! — je zaklical signor Orazio. — Bravissimo. Ne smiselno je boriti se v dvoboju. Bolje je boksači se!

Gospa Nadja je dvignila eno nežno pobavljeno obrv.

— Izgovete ga, ne da bi vprašali mene, da-li želim to?

Monsieur Raymond, ki je bil dvignil čašo, da bi zapečatil svojo viteško obljubo, jo je pri besedah gospe Nadje postavil zopet nazaj.

— Ali naj vas vprašam, če želite, da ga ubijem predno ga izgovor? Madame, temu se čudim. Mar niste hči dežele, katere sinovi so se borili z Napoleonom?

— Gospod, — je odgovorila gospa Nadja, — Napoleon je osleparil Poljsko.

— Nemci so pa Poljsko zati-

rali, — je pripomnil monsieur Raymond.

— In kaj je hujše? — Kaj je hujše! Kar streslo me je. Ta vaš Nemec mora biti zelo lep.

Gospa Nadja mu je ponudila jastoga, ne da bi odgovorila. Monsieur Raymond je nadaljeval z nekoliko težko ironijo: — Torej lep je? In povrh še bogat?

Gospa Brzezinska, ki je bila vedno, kadar ni govorila, je vzkliknila:

— Če je bogat? To si mislim! Milijon zlatih mark ima.

— Zlatih! — je vzkliknil monsieur Raymond in se dal premagati svoji ogorčenosti. — Ubogi lastnik milijona zlatih mark in ne da jih svoji domovini, da bi mogla izpolniti dolžnosti, ki jih je prevzela z mirovno pogodbo. Le pogledite, tak je nemški značaj!

— Bravo! — je vzkliknil signor Orazio in pokazal bele zobe.

Gospa Nadja je skomignila z rameni. Zdelo se ji je, da je politika to pot ne pusti samo hladne, temveč da jo celo draži. Gospa Ester je dejala sanjavo: — Milijon!

Šest ničel ji je padlo iz lepih ust melodično, kakor kapljice dežja iz rdeče rože. Gospa Brzezinska je izpraznila čašo in pripomnila smeje:

— Toda Nadja ne sanja o njem zato, ker je milijonar, sanja o njem zato, ker je tako zagonečen.

Mister David je pa pripomnil nejevoljno:

— Gospa B., na eno vas opozarjam: Noben Nemec ni gentleman, če ni Avstrijec. Avstrijec je vedno gentleman, Nemec pa nikoli!

— Bravo! Mister David ima prav! — je zaklical signor Orazio.

— Da prav ima! — je dejal monsieur Raymond hladno. — Sledi tradiciji angleške politike. Včeraj se je prilizovala Franciji, danes Avstriji, jutri se bo pa Nemčiji! Vidite, to je angleški značaj!

— Bravo! — je zaklical signor Orazio. — Vidite, to je angleški značaj!

— Oddaljujemo se od predmeta, — je pripomnil monsieur Raymond nekoliko mirneje. — Govorili smo o nemškem čestitcu gospe Nadje. Madame B. je dejala, da je sumljiv. Kako more biti sumljivejši od drugih Nemcev?

— To vam povem, — je dejala gospa Brzezinska smeje. — Izginil je skrivaj iz igralnice, ko je bil...

— Ko ga je bil neki tujec razžalil, — je vzkliknila gospa Nadja. — Izginil je, s seboj je pa odvel tujca, da bi ga postavil pod kap... In ni se več vrnil, hahaha!

— Namestu njega je bil pa postavljen pod kap sam.

— To ni res!

— Res je!

Kazalo je, da mika gospo Nadjo uporabiti dolge prste za nekaj drugega, ne pa za božanje. Monsieur Raymond jo je prijel za roko, da bi se pomirila.

— Naša draga gospa! Nadja je tako dobra, tako širokogrudna! Ona ni študirala politike, ni se ukvarjala s tem žalostnim, toda zdravim študijem. Ona ne ve, da človek ne sme dovoliti, da bi ga zunanost prevzela. Nemec, ki pride k nji in pravi: Gospa, Nemec sem, častnik sem, spadam med izmečke človeštva, toda tega nisem sam kriv. Rad bi bil dober človek, rad bi bil vojak, rad bi bil Francoz. Gospa, dajte mi roko, pomagajte mi iz blata! In glej, naša draga gospa Nadja mu poda roko tako belo, tako dobro in tako trdno, nearečnej se je oklene...

Gospa Nadja mu je iztrgala roko tako hitro, da je prevrnila svoj kozarec vina na prt in deloma nase. Vstala je, zamrmrala nekaj o madežih in odšla v svojo toaletno sobo.

II.

Bila je gotova z madeži, ko je zaslišala rahlo trkanje na okno. Ali je deževalo? Odprija je okno in videla, da niso bile kapljice dežja, temveč pesek.

— Vi! — je zaklicala ogorčeno. — Torej se popoldne nisem zmotila. Zdaj vidim, da ste res vsiljivi.

— Gospa, — je odgovoril plavalasi igralec, — prav pravite.

— Kaj je vaša navada posečati dame ob tem času?

— Uganili ste moja nagnjenja.

— In rabite vedno pesek namestu vizitk, kadar hočete, da se vam odpro vrata?

— Da, to je že moja stara navada.

— Menda zato, — je nadaljevala gospa Nadja razdraženo, — menda zato, ker vizitk sploh nimate.

— Tudi to ste uganili.

— Z drugimi besedami, vedete se enako neollikano, kadar prihajate, kakor kadar odhajate. Poslovite se, ne da bi rekli zbogom, in oglasite se, ne da bi pozvonili. Takih manir ne poznam.

— To so sibirske manire, — je pripomnil smeje. — Prihajam iz Sibirije in celih šest let nisem videl žive duše. Upoštevajte to in oprostite mi!

— Celih šest let? — je ponovila gospa Nadja. — Danes popoldne ste trdili, da sem prva ženska po šestih letih, ki-kiki-ker niste videli šest let nobene civilizirane ženske, se mi zdi vaš poklon — tepček ste!

— Zasmel se je še bolj od arca.

— Prav imate, kakor vedno, tepček sem, vendar pa spoznam pravo žensko, čim jo zagledam. In...

— Položil je roko na srce.

— Kaj želite? — je vprašala gospa Nadja naenkrat. — Zakaj ste mi metali pesek v oko?

— Nič posebnega nisem želel. Da, želel sem si mnogo. Hotel sem vas videti. Vedel sem, da stanujete tu. In...

— In kaj?

— Imel sem tudi gmotne želje. Ali imate morda kos kruha in kozarec vode? Morda se vam bo zdelo to malo vsiljivo, toda bil bi vesel, če bi mi ne bilo treba...

— Kaj?

— Hoditi v restavracijo.

Gospa Nadja je začutila, kako prijetno jo je sprejel mrz. Kakšno tajno je imel ta mož?

— Ali je voda in kruh vaša — priljubljena hrana? — je vprašala.

Tiho se je nasmehnil in od veselja ga je kar streslo.

— Ne, to ni moja priljubljena, temveč vsakdanja hrana. To je samo izraz moje zmernosti.

— To mi je že dobro znano, — je dejala. — Naključje je hotelo, da imam nocoj "skromno večerjo..."

— Za svoje resnične prijatelje?

— Za dve prijateljici in tri gospode.

— Kakšni gospodje so to?

— Nikar se ne bojte, to so trije diplomati, bivajoči v Gdinji.

— Kako se pišejo?

— Saj vam pravim, da se vam ni treba bati. Pišejo se monsieur Raymond, mister David in signor Orazio.

— To so zelo diskretna imena.

— Da. Toda oni morajo biti diskretni, saj so diplomati. Če mi obljubite, da ne boste vsiljivi, ste dobrodošli. Toda nikar jim ne omenite, da ste Nemec. Nemcev nimajo radi.

— Vi ste angel! Bom vse drugo, samo Nemec ne, Sibirček bom, če hočete.

— Koga naj jim pa predstavim? — je vprašala gospa Nadja. — Včasih je neprijetno, da nimate vizitk. Saj niti ne vem, kako se pišete.

Plavalasi igralec jo je naivno pogledal.

— Gospa, nisem sicer diplomat, imam pa svoje razloge, da nastopam inkognito. Bodite tako prijazni in predstavite svoj prijatelj gospoda Pavla.

Gledala ga je vedno bolj radovedno. Kdo je bil? Kaj je bil? Ali je imel tujec v kazini pravico trdit, o njem to, kar je trdil? Skomignila je z rameni. Kaj zato, kdo je. Ljudje z vizitkami so bili tako dolgočasni.

— Pridite čez pet minut. E-n izmed mojih prijateljic je vas videla v kazini. Prosila jo bom, naj vas ne izda.

(Dolje prihodnjik.)

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Kampanja socialistične mladine v New Yorku proti Hearstovemu filmu.

JUŽNIM POTOM

"Solne strani Atlantika"

Da dosežete vrhunec udobnosti in vitkosti, poskusite JUŽNO POT na vašem prihodnjem potovanju v vašo domovino. Mila, prijazna klima in brljantno solčno čisto nebo, ter hitrost velikih Italijanskih Proge, vam napravi preko oceanskega sredozemskega morja potovanje nepozabljivo utis.

Preko Trsta — 7 dni v Jugoslavijo

CONTE GRANDE

14. SEPTEMBRA

NAJHITREJŠA DIREKTNA POSLUŽBA

VULCANIA Nov. 9—ROMA Dec. 7

Preko Geneve — 15 ur v Jugoslavijo

REX

(Najhitrejši parnik južne proge)

Avr. 31, sept. 24, okt. 19

Conte di SAVOIA

(Edini gyro-stabilizirani parnik v plovi)

Avr. 17, sept. 10, okt. 5

ROMA—August 24

Vprašajte katerikoli našega pooblaščenega agenta ali na 333 No. Michigan Ave., Chicago, Illinois

ITALIAN LINE

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo prve

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na želje tudi vsa ustmena pojasnila.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta iste šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto in nino. Ker pa člani še plačajo pri ansementu \$1.20 za tednik, se jim to šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Cicerio in Chicago je...
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 8.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order in pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S. N. P. J. ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati do vsote lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo za datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime..... Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priplati k moji naročnini od sleditih članov družine:

2)..... Čl. družine \$.....

3)..... Čl. družine \$.....

4)..... Čl. družine \$.....

5)..... Čl. družine \$.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....